

Szent Mihály-kápolna Vonyarcvashegyen

2011 szeptember 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Három régi hegyközség a Balaton északnyugati partján, Györök, Vonyarc és Gyenesdiás mára tíz kilométer hosszú, úgyszólván egyben?tt üdül?hellyé fejl?dött a 71-es f?út mentén, Keszthely szomszédságában. Közülük Vonyarcvashegy ?rizte meg hagyományos településképét faluközpontjával, régi utcahálózatával, szép homokos strandjával, egész évben ott él? 1700 lakosával. Összetett neve 1846 óta használatos. A Vonyarc el?tag 1335-ben szerepel el?ször írásban – a szláv eredet? Vinyarc szó sz?l?term? helyet jelöl régi magyar kicsinyít? képz?vel –, a 191 méter magas, erd?s Vas-hegy a községt?l északra található.
A római korban a Keszthelyi-hegység és a tópart közt bels? út vezetett Valcumból (Fenékpuszta) és Castellumból (Keszthely) a Duna menti limes fontos települései, Intercisa (Pentele), Promontor (Budafok) és Aquincum felé. A mediterrán jelleg? tájon veterán katonák, kolónusok telepedtek le, villákat építettek a kis ?rhelyek, ellen?rz? pontok közelében, sz?l?t és gyümölcsöt termesztettek, halásztak-vadásztak. Avar temetkezési helyek kerültek napvilágra a partszakaszon a népvándorlás idejéb?l; a magyarok berendezkedése után az ?si Gersei Peth? család lett Vonyarc földesura. Egészen a középkor végéig meg?rizték itteni birtokaikat. A török hódoltság elmúltával, az 1700-as évek elejét?l a Festetics grófok keszthelyi uradalmához tartozott a falu és környéke, erd?kkel és sz?l?kkel, borostul, halastul. A kegyúri família emlékét két kis klasszikus stílusú kápolna ?rzi: a falu keleti felében a vashegyi, az országút szélén a Szent Kereszt titulusú, mindkett? az 1810–1820 közötti években épült.



A partszakasz legszebb pontján, a Szent Mihály-dombon található a környék legszebb építészeti emléke. 35 méter

magas, fehér dolomitszikla alkot geológiai szigetet a Balaton-széli lapályon – nemrég még valódi szigetként –, a hátán szélfútta öreg feny?fákkal. Mintha valahol a déli tengernél járnánk… Meredek sétaúton lépdelünk fel a messzir?l látható tornyos kápolnához. A bokros északi oldalon az öreg temet? faragott sírköveit látjuk – egy-két száz éve még csónakon jártak temetni –, szemközt egy szép emlékfülke, benne terrakotta domborm?vel, alatta felirat: „A Jóisten segedelmével egy jégdarabrul 40 ember megmenekült, 1839.” Negyvenhatan halásztak a befagyott tó jegén, amikor hirtelen olvadni kezdett, a jégtábla, amelyen álltak, leszakadt, és a szél a Balaton közepe felé sodorta velük. Családjaik kétségbeesve, tehetetlenül fohászkodva nézték a dombról sorsuk alakulását, a szél pedig váratlanul megfordult, és kifelé hajtotta a jégtáblát. A negyven túlél? halász és a csodás történés emlékére építették a vonyarciak a Szent Mihály-kápolnát 1839-ben.
Már el?tte is létezett építmény a dombon. Feltehet?en a pannon provincia idejéb?l származó kiser?d, burgus alapfalaira épült egy temet?vel övezett kápolna az Árpád-korban, a Gersei Peth? nemzetség jóvoltából és használatára. Több forrás szerint kis ?rtorony is állt a magaslaton a török háborúk idején Keszthely végvárának figyel?helyeként. Egy régi balatoni regét a Szent Mihály-hegyi remetér?l Kisfaludy Sándor öltöztetett versbe az 1820-as években, amely szerint a kápolnát Peth? Mihály – a szigetvári h?s, Zrínyi Miklós barátja – építtette a török fogságból megszabadulván. A história ett?l fogva romantikus szerelmi történetté változott; Eötvös Károly próbálta helyére tenni az igazságot Balaton körüli utazásának emlékei közt az el?z? századfordulón. De ? is csak egy juhász szavára hivatkozik, aki az öregekt?l hallotta, hogy… Eötvös legalább leírta, amit látott: „A kápolna igazán kicsiny. Alig fér bele száz ember. Csak néhány ünnepnapon és búcsújáráskor van nyitva. Akkor szólal meg kis tornyának kis harangja is. Szent Mihálynak van felszentelve, búcsúján annyi nép van, hogy el nem fér a kápolnában, se a hegyen, se a hegy oldalán.”
Egyhajós, félköríves szentély? k?épület, tornya a keleti oldalán áll, apszisa nyugatra néz. Külleme kívül-belül kés? barokk, kora klasszicista stílusjegyekkel. Államalapításunk 1000. éve alkalmából, 2000-ben renoválták.

Ludwig Emil, mno.hu



Ajánló